

2026-01-22
S2026/00098**Socialdepartementet**Gymnastik- och
idrottshögskolan
Centrum för idrottsforskning
Box 5626
114 86 Stockholm

2026 års fördjupade analysuppdrag till Centrum för idrottsforskning

Regeringen ger Gymnastik- och idrottshögskolan, Centrum för idrottsforskning (CIF), i uppdrag att under 2026 genomföra en fördjupad analys av förutsättningarna för bredd- och elitidrottande för personer med funktionsnedsättningar. Inom ramen för uppdraget ska CIF bl.a. analysera i vilken utsträckning förutsättningarna är likvärdiga för personer med och utan funktionsnedsättningar, samt hur förutsättningarna skiljer sig mellan olika idrotter och typer av funktionsnedsättningar. Analysen ska särskilt fokusera på barn- och ungdomsidrott, samt effekter och lärdomar från inkludering av paraidrotter i de övriga specialidrottsförbundens verksamhet. Ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i analysen.

CIF ska under 2026 även genomföra en övergripande kartläggning och analys av omfattning, effekter och kostnader av idrottsskador inom elit- och breddidrott. Särskilt idrottsskador och effekter hos barn och unga, inte minst kopplade till skador till följd av ensidigt idrottande eller tidig specialisering, ska inkluderas. CIF ska utifrån kartläggningen och analysen om möjligt lämna förslag på hur en mer systematisk och långsiktig uppföljning av idrottsskador skulle kunna utformas.

Kostnaden för att genomföra uppdraget ska rymmas inom det bidrag som CIF får för forskning och uppföljning av statens stöd till idrotten och ska belasta utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslaget 12:1 Stöd till idrotten, anslagsposten 5 Bidrag till idrottsforskning.

CIF ska senast den 15 april 2027 lämna en slutredovisning av det fördjupade analysuppdraget, kartläggningen och genomförd verksamhet under 2026 till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Regeringen beslutade i december 2009 att CIF ska analysera och genomföra en regelbunden och långsiktig uppföljning av statens idrottsstöd samt utforma relevanta indikatorer för detta ändamål (Ku2009/1978). CIF ska därutöver göra fördjupade analyser och initiera kompletterande forskning samt bevaka forskningsresultat med relevans för statens stöd till idrotten.

Skälen för regeringens beslut

Regeringens idrottspolitik syftar bl.a. till att ge möjligheter för alla, inte minst barn och unga att motionera och idrotta. Regeringen har som övergripande mål att idrotten ska vara tillgänglig, inkluderande och präglad av rättvisa förutsättningar för alla, oavsett funktionsförmåga. Regeringen ger därför ett årligt stöd till idrotten på ca 2,1 miljarder kronor.

Möjligheten att delta i idrott på lika villkor är en fråga om jämlikhet och rättvisa, och rätten till fritid, lek och rekreation är även ett krav enligt barnkonventionen (art 31). Idrotten är en bärande samhällskraft som stärker folkhälsan genom ökad fysisk aktivitet och skapar social gemenskap och inkludering över generations- och samhällsgränser. Det är viktigt att olika typer av funktionsnedsättning inte begränsar människors möjlighet eller vilja att idrotta. Trots det visar statistik att personer med funktionsnedsättning deltar i lägre utsträckning i idrott jämfört med övriga. För personer med funktionsnedsättningar kan idrott och fysisk aktivitet ha särskilt stor betydelse såväl för fysisk och psykisk hälsa som för självständighet, gemenskap och livskvalitet.

Det finns indikationer på att förutsättningarna för att bedriva bredd- och elitidrott fortfarande skiljer sig mellan personer med och utan funktionsnedsättning. Skillnaderna kan avse tillgång till anpassade träningsmiljöer, utbildade ledare, ändamålsenliga tävlingsformer, möjligheter att ta sig till och från träningar och tävlingar, ekonomiska resurser samt möjligheter till långsiktig utveckling inom idrotten. Bristande likvärdighet riskerar att begränsa individens möjligheter att delta i idrott och att ta del av

de positiva effekter som idrottande medför, samtidigt som samhället går miste om de vinster som ett ökat och mer jämlikt deltagande kan innebära.

Den pågående utvecklingen inom idrottsrörelsen, där parasport i allt högre grad integreras i specialidrottsförbunden, innebär både möjligheter och utmaningar. En väl genomförd inkludering kan stärka paraiddrottens ställning, öka tillgänglighet till idrott, bidra till ökad kvalitet och skapa mer hållbara strukturer över tid. Samtidigt är det viktigt att inkluderingen görs utifrån önskemål och behov hos berörda grupper eller enskilda paraiddrottare av att skapa en verksamhet som fungerar i praktiken.

Det finns behov av ett mer utvecklat kunskapsunderlag om hur förutsättningarna för parasporten faktiskt ser ut, hur utvecklingen har varit över tid samt hur specialidrottsförbunden arbetar med parasport inom ramen för sina statliga anslag. Det finns också behov av en bättre bild över vilka förbund som har kommit långt i sitt arbete och vilka faktorer som bidrar till framgångsrik utveckling, liksom vilka särskilda möjligheter och utmaningar som präglar elitparasporten.

Därtill finns behov av att belysa frågor om idrottens tillgänglighet för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Enligt utredningar och rapporter upplever personer med NPF ofta att de har haft svårt att passa in i en idrottsförening och diverse hinder för deltagande. Regeringen har även uppmärksammat problematiken genom bl.a. uppdrag till CIF att stärka forskningen om idrott för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (S2025/00791).

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det finns behov av ett fördjupat analysuppdrag som belyser om och i vilken utsträckning idrottsrörelsen erbjuder rättvisa och likvärdiga förutsättningar för bredd- och elitidrottande för personer med funktionsnedsättningar, framför allt inom barn- och ungdomsidrotten. Ett sådant uppdrag kan bidra till ökad kunskap, ökad tillgång till idrottsverksamhet, bättre resursutnyttjande och mer träffsäkra insatser. Därigenom stärks paraiddrottens utveckling till gagn för både berörda individer och samhället i stort.

Idrott och fysisk aktivitet bidrar till god hälsa och betydande samhällsvinster, men innebär också en risk för skador som kan få långtgående konsekvenser för såväl enskilda utövare som samhället i stort. Idrottsskador kan påverka hälsa, livskvalitet och möjlighet till fortsatt idrottande, arbete och studier,

och i vissa fall leda till långvariga eller bestående besvär och även kostnader för samhället. Idrottsskador kan drabba alla utövare - från barn och unga, till vuxna inom motions- och breddidrott och till elitidrottare.

Trots detta saknas i dag ett samlat och systematiskt kunskapsunderlag om idrottsskadors omfattning, orsaker och samhällsekonomiska konsekvenser. Det finns för närvarande inga övergripande indikator- eller registersystem för uppföljning av idrottsskador, med undantag för det nationella korsbandsregistret. Kunskapen bygger i stor utsträckning på begränsade studier och anekdotiska uppgifter, bland annat om en möjlig ökning av förslitningsskador bland barn och unga till följd av ensidigt idrottande eller tidig specialisering. Brist på tillförlitlig data försvårar bedömningen av problemets omfattning och utveckling över tid.

Det finns vidare behov av att belysa skillnader mellan kvinnor och män, mellan olika idrotter och nivåer samt de långsiktiga effekterna av både traumatiska skador och förslitningsskador, inklusive hur skador påverkar livet efter en avslutad elitidrottskarriär. Uppskattningar har indikerat att idrottsskador kan medföra samhällskostnader om över två miljarder kronor årligen, samtidigt som området är relativt obeforskat och den kvantitativa datamängden begränsad.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det även finns behov av ett begränsat analysuppdrag som övergripande kartlägger idrottsskadors omfattning, effekter och kostnader samt om möjligt lämnar förslag på hur en mer strukturerad och långsiktig uppföljning av idrottsskador skulle kunna utformas.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Marcus Hellqvist

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/UH

Socialdepartementet/SOF

Kammarkollegiet

Sveriges Riksidrottsförbund

Svenska Parasportförbundet

Sveriges Paralympiska Kommitté